اخبار کوتاه

وزیر صمت لایحه دوفوریتی واردات خودروی کارکرده را به دولت ارسال کرد

وزیر صمت، لایحه دوفوریتی واردات خودروی کارکرده را جهت طی تشریفات قانونی به هیات دولت ارسال کرد که در صورت تصویب مراجع ذیربط، واردات خودروی دست دوم به کشور آزاد خواهد شد.

به گزارش پیام آشنا، در نامه سیدرضا فاطمی امین خطاب به محمد مخبر معاون اول رئیس جمهور که دیروز ۲۹ فروردین ۱۴۰۲ ارائه شده، در توجیه لایحه دوفوریتی واردات خودروی کارکرده و اصلاح مصوبه واردات خودرو آمده است: با توجه به تقاضای بالای خودرو در کشور و ضرورت تنظیم بازار این کالا که مدتی است نقش کالای سرمایه‌ای را پیدا کرده، وزارت صمت نسبت به برنامه‌ریزی و بسترسازی برای افزایش تولید، تکمیل خودروهای ناقص قبلی و افزایش به بازار اقدام کرده و خوشبختانه طی سال ۱۴۰۱ بیش از یک میلیون و ۲۴۰ هزار دستگاه خودرو با رشد معادل ۳۶ درصد به صورت کامل تولید و روانه بازار شده است. در ادامه نامه وزیر صمت آمده است: این میزان تولید و عرضه خودروی داخلی جوابگوی نیاز بازار در شرایط فعلی نبوده و ضرورت دارد ضمن تنوع‌بخشی به واردات خودرو، شرایط واردات (اعم از نو و یا کارکرده) نیز تسهیل شده و محدودیت‌های قانونی مرتفع شود. از همین رو پیش‌نویس لایحه دوفوریتی واردات خودروی کارکرده و پیش‌نویس لایحه اصلاح مصوبه واردات خودرو (موضوع مصوبه شماره ۹۵۲۴۰ مورخ ۱۴۰۱/۹/۳) به منظور تنوع‌بخشی و افزایش واردات خودروی نو جهت طی فرایند قانونی تقدیم می‌شود.

طرح ساماندهی ناوگان حمل مواد معدنی در البرز آغاز شد

معاون حمل و نقل اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای استان البرز اعلام کرد: طرح ساماندهی و هوشمندسازی ناوگان حمل مواد معدنی برای پیشگیری از حوادث احتمالی و آسیب به جاده های این استان آغاز شد.

به گزارش پیام آشنا، میثم قدمی گفت: تردد سالانه تعداد زیادی خودروهای حمل مواد معدنی در جاده های این استان با خسارت و مشکلات جانبی همراه است. وی ادامه داد: بررسی ها نشان می دهد که بخشی از خودروهای حامل بار مواد معدنی بیش از ظرفیت لازم بار حمل می کنند که برای مسافران و جاده ها خطراتی به دنبال دارد. قدمی بیان کرد: براین اساس صدور کارت هوشمند برای حمل مواد معدنی در جاده‌های البرز الزامی است و از ۱۵ اردیبهشت‌ماه سال جاری حمل مواد معدنی از طریق راه های استان فقط با وسایل نقلیه دارای کارت هوشمند مجاز خواهد بود. وی افزود: سال گذشته با تشکیل چند کارگروه با مشارکت فرمانداری‌ها، اداره‌کل صنعت، معدن و تجارت و راهداری البرز بنا شد تا تعدادی از شرکت‌های حمل و نقل بار در معاون استان البرز مستقر شوند و نظارت لازم بر وضعیت حمل بار معدنی داشته باشند. معاون حمل و نقل راهداری البرز گفت: از ۱۵ اردیبهشت ماه سال جاری از تردد خودروهای حامل مواد معدنی فاقد کارت هوشمند در جاده های البرز جلوگیری می شود. وی تاکید کرد: از تاریخ مذکور تخصیص سهمیه سوخت به ناوگان حمل و نقل محصولات واحدهای تولیدی معادن و شن و نمک مشروط به گرفتن برنامه و تایید به پیمایش از طرف اداره‌کل راهداری حمل‌ونقل جاده‌ای استان است.

بورس

ورود پول حقیقی به خودرویی‌ها
شاخص‌های بورسی کانال‌های جدید فتح کردند

طی معاملات دیروز بازار سرمایه هم شاخص کل بورس و هم شاخص کل فرابورس توانستند وارد کانال‌های جدیدی شوند.

به گزارش پیام آشنا، شاخص کل بورس دیروز با ۳۶ هزار و ۱۴۷ واحد افزایش وارد کانال دو میلیون و ۳۰۰ هزار واحد شد و رقم دو میلیون و ۳۲۵ هزار واحد را ثبت کرد. شاخص کل با معیارهم‌وزن نیز ۱۶۰۰۶ واحد افزایش در رقم ۷۵۶ هزار و ۶۶۴ واحد ایستاد. در این بازار یک میلیون معامله انجام شد که ۱۶۴ هزار و ۸۴۶ میلیارد ریال ارزش داشت. سرمایه‌گذاری غدیر، بانک ملت، توسعه معادن و صنایع معدنی خاورمیانه و سرمایه‌گذاری تامین اجتماعی نسبت به سایر نمادها بیشترین تاثیر مثبت را روی بورس گذاشتند.

ورود فرابورس به کانال ۲۹ هزار واحد

شاخص کل فرابورس نیز دیروز توانست با ۳۵۶ واحد افزایش وارد کانال ۲۹ هزار واحد شده و رقم ۲۹ هزار و ۳۰۸ واحد را ثبت کند. معامله‌گران این بازار ۵۴۳ هزار معامله به ارزش ۴۸۱ هزار و ۹۱۳ میلیارد ریال انجام دادند. مجتمع جهان فولاد سیرجان، پالایش نفت لاوان، نفت ایرانول و بانک دی نسبت به سایر نمادها بیشترین تاثیر مثبت را روی فرابورس گذاشتند. دیروز بیشترین ورود پول حقیقی به گروه‌های خودرویی و فلزات اساسی صورت گرفت.

شرایط خرید استقلال و پرسپولیس آسان‌تر شد

رئیس سازمان خصوصی‌سازی از آسان‌تر شدن شرایط مزایده دوم دو باشگاه محبوب پایتخت خبر داد.

به گزارش پیام آشنا، حسین قربان‌زاده در صفحه شخصی خود در اینستاگرام اعلام کرد که: "امروز در هیات واگذاری مصوب شد، مزایده دوم بلوک ۵۱ درصدی باشگاه‌های استقلال و پرسپولیس با شرایط آسان‌تر از مزایده اول". بر اساس این گزارش، یکی از مهم‌ترین مشکلات سرآبی‌ها که باعث شد مجوز حرفه‌ای این دو باشگاه صادر نشود و پرسپولیس و استقلال از لیگ قهرمانان آسیا در سال ۲۰۲۲ حذف شوند، مالکیت مشترک این دو باشگاه و البته دولتی بودن آنهاست. بر اساس قوانین، هیچ شخص حقیقی و حقوقی نمی‌تواند در یک تورنمنت مالکیت دو باشگاه را در اختیار داشته باشد تا شائبه هرگونه تبانی از بین برود. با این حال، در سال‌های اخیر با وجود اینکه دولت مالکیت دو باشگاه استقلال و پرسپولیس را در اختیار داشت اما مسئولان ورزش ایران با سندسازی طوری وانمود می‌کردند که مجمع دو باشگاه متفاوت است تا به این ترتیب مجوز حرفه‌ای آنها صادر شود اما در سال ۲۰۲۲، AFC دیگر زیر بار نرفت و مجوز حرفه‌ای این دو باشگاه را صادر نکرد تا به این ترتیب مسئولان ورزش ایران به سمت واگذاری دو باشگاه استقلال و پرسپولیس قدم‌های مؤثری بردارند. بر این اساس، قرار بود مزایده بلوک‌های ۵۱ درصدی سهام دو باشگاه پرسپولیس و استقلال به ترتیب در روزهای ۷ و ۱۰ اسفند امسال انجام شود.

معاون وزیر صمت خبر داد:

ارسال گزارش گرانفروشی توسط مردم به صورت برخط

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت گفت: سامانه شفافیت فروشگاهی دارای قابلیتی است که باعث می‌شود مردم بتوانند گرانفروشی را به صورت برخط گزارش کنند.

به گزارش پیام آشنا، علیرضا شاه‌میرزایی گفت: سامانه شفافیت فروشگاهی، فروش محصولات حوزه‌های مختلف مانند خودرو، لوازم یدکی، تلفن همراه، لوازم یدکی و... را شفاف می‌کند.

شاه‌میرزایی با بیان این‌که یکی از راهکارهای تحریک تقاضا از سوی مردم، فروش اقساطی است، تصریح کرد: گاهی اوقات ممکن است فروش اقساطی به تورم منجر شود، به همین دلیل فروش اقساطی و اعتباری را شفاف کردهایم.

وی درباره سامانه شفافیت فروشگاهی گفت: مقدمات این سامانه از آذر سال گذشته فراهم شد و آغاز به کار رسمی آن از اواخر بهمن بود. فروشگاه‌ها باید یک پنجره واحد داشته باشیم، توصیه کرد: کالاها مجهز به بارکد هستند و خریداران می‌توانند با زدن بارکد مستقیم به ۱۲۴ متصل شوند و اگر تخلف و گران‌فروشی را تجربه کردهاند آن را گزارش دهند تا مراجع ذی‌صلاح بتوانند به آن رسیدگی کنند.

رئیس صنف جایگاه‌داران کشور:

برای بنزین سوپر و معمولی حداقل یک کارت در هر سکو موجود است

به گزارش پیام آشنا، اسدالله قلیزاده با بیان اینکه طی ماه‌های قبلی و روزهای اخیر که سالمندهی و کاهش کارت‌های آزاد جایگاه‌ها در حال اجرا بوده همکاری خوبی از سوی مردم شاهدیم و استفاده از کارت سوخت شخصی افزایش یافته است، اظهار کرد: امید داریم با همدلی موجود مالکان و پرسنل جایگاه‌ها این روند ادامه داشته باشد.

وی با بیان اینکه با توجه به اینکه مردم طی سال‌های قبل برای سوختگیری به نرخ آزاد اکثراً از کارت جایگاه استفاده میکردند، اظهار کرد: طبیعی است که تغییر این عادت و به کار گیری کارت سوخت شخصی کمی زمانبر خواهد بود ولی به مرور و با اطلاع رسانی های دقیق می‌توانیم به تکلیفی که مصوبه مجلس مشخص کرده عمل کنیم.

رئیس صنف جایگاه‌داران کشور با بیان اینکه بار اصلی اجرای طرح روی دوش جایگاه‌داران و پرسنل است که طی ماه‌های گذشته در سراسر کشور و روزهای اخیر خصوصا در کلانشهرها در تلاشند که مشکلی برای مردم ایجاد نشود گفت:

رئیس صنف جایگاه‌داران کشور تاکید کرد: هماهنگی های لازم بین مجموعه صنفی و مدیران و مسئولان افزایش یافته و اولویت اصلی این است که مردم با مشکل مواجه نشوند و تدابیر در همه استان‌های کشور از طریق ارتباط تنگاتنگ با جایگاه‌داران و دریافت نظرات مردمی اتخاذ می‌شود.

قلیزاده با بیان اینکه طی روزهای اخیر آمار تماس‌های مردمی حاکی از همکاری خوب پرسنل و مردم دارد و کمترین شکایات را در این حوزه شاهدیم و اطمینان داریم که پیشنهادات و انتقادات مردمی بسیار راهگشا است گفت: صنف جایگاه‌داران به عنوان بخشی از مردم و پل ارتباطی، موارد را به تصمیم سازان منتقل می‌کند. مردم می‌توانند هرنوع انتقاد، پیشنهاد، تشویق یا شکایت خود را با شماره تلفن‌های ۰۹۶۲۷ و ۰۲۱۷۷۵۲۷۲۷۸ با ما در میان بگذارند و مطمئن باشند که پیگیری می‌شود.

تخم مرغ گران نشده؛ قیمت‌های جدید هفته آینده اعلام می‌شود

رئیس هیات مدیره اتحادیه مرغداران می گوید که قیمت تخمرغ درب مرغداری‌ها گران نشده و ۳۰ درصد زیر نرخ مصوب فروخته می شود و بنابر وعده وزارت جهادکشاورزی قیمت جدید تخمرغ هفته آینده اعلام خواهد شد.

به گزارش پیام آشنا، بر اساس مشاهدات میدانی از مغازه‌های شهر تهران قیمت هر شانه ۳۰ عددی تخمرغ ۱۰۰ تا ۱۱۰ هزار تومان است. این یعنی هر عدد تخمرغ حدود ۳۳۰۰ تا ۳۶۰۰ تومان قیمت دارد. البته در برخی از مغازه‌ها با قیمت‌های کمتر یعنی ۸۰ هزار تومان هم عرضه می شود.

در میادین میوه و تره بار نیز بر اساس نرخنامه، هر شانه ۳۰ عددی تخمرغ به وزن ۱۷۵۰ گرم ۸۲ هزار تومان است.

برخی از فروشندگان به ایسنا اعلام کردند که در یک هفته ۱۰ روز اخیر قیمت تخمرغ افزایش داشته است.

حمید کاشانی در پاسخ به چرایی افزایش قیمت تخمرغ در بازار گفت: قیمت تخمرغ حدود ۳ ماه است که ۳۰ درصد زیر قیمت مصوب فروخته می‌شود. قیمت مصوب هر کیلو تخمرغ ۳۹ هزار و ۵۰۰ تومان درب مرغداری است که کیلویی ۳۵ هزار تومان خرید و فروش می‌شود.

وی ادامه داد: این یعنی نه تنها در چند وقت اخیر هیچ افزایش قیمتی نداشتیم بلکه حتی زیر قیمت مصوب نیز تخم مرغ فروخته شده‌است و اگر افزایش قیمتی مشاهده می‌شود مربوط به مغازه‌ها و گرانفروشی است. متاسفانه ۳۶۰ هزار سوپر مارکت در تهران داریم و امکان کنترل کردن این همه مغازه و اینکه بدانیم کدام مغازه اقدام به گرانفروشی می کند، وجود ندارد.

به گفته وی، تخمرغ در فروشگاه‌های زنجیره ای و میادین کمتر از نرخ مصوب عرضه می‌شود.

رئیس هیات مدیره اتحادیه مرغداران میهن اضافه کرد: قیمت هر شانه ۳۰ عددی تخم مرغ در میادین میوه و تره بار و فروشگاه‌های زنجیره‌ای ۸۰ تا ۸۵ هزار تومان است.

کاشانی تصریح کرد: با توجه به افزایش هزینه‌های تولید، وزارت جهادکشاورزی وعده داده که قیمت مصوب تخمرغ را هفته آینده اصلاح و قیمت جدید را اعلام کند ولی در حال حاضر هیچ افزایش قیمتی نداشتیم.

وی در پایان به مازاد تخمرغ نیز اشاره کرد و گفت: سه ماه است که می گوییم مازاد تخمرغ داریم. میزان مازاد تخمرغ در فروردین به ۲۵ هزار تن رسیده است که عدد بالایی است.

آب مورد نیاز ۵۶ گلخانه شهر جدید مهستان البرز تامین شد

مدیرکل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان البرز اعلام کرد: نیاز اضطراری ۵۶ واحد تعاونی گلخانه ای مستقر در شهرجدید مهستان این استان با همکاری فرمانداری ساوجبلاغ و دیگر دستگاه های اجرایی مرتفع شد.

به گزارش پیام آشنا، عبداله دارایی در حاشیه نشست بررسی مشکلات واحدهای تعاونی گلخانه ای شهرجدید مهستان شهرستان ساوجبلاغ افزود: با همکاری فرماندار شهرستان ساوجبلاغ، شرکت آب منطقه ای، سازمان جهاد کشاورزی و شرکت توزیع برق استان البرز موضوع قطعی آب ۵۶ واحد تعاونی گلخانه ای شهرجدید مهستان به صورت ویژه بررسی شد.

وی بیان کرد: با دستور ویژه استاندار البرز برای حمایت از تولید و اشتغال و کمک به بهبود عملکرد تعاونی های فعال بویژه تعاونی گلخانه داران شهرستان ساوجبلاغ بررسی میدانی صورت گرفت.

دارایی در بخش دیگری از سخنانش گفت: تولید و اشتغال به بهبود وضعیت اقتصادی مردم و تقویت معیشت آنان در سایه اشتغال پایدار خواهد انجامید و سیاست دولت مردمی آیت الله رئیسی بر مدار حمایت از کشاورزی و اشتغالزایی است.

وی افزود: سال گذشته ۵۶ هزار فرصت شغلی پایدار در استان البرز ثبت و ایجاد شد یعنی ۱۳۰ درصد تعهد اشتغال با ۹۵ درصد صحت سنجی در بخش اشتغال نسبت به سال ماقبل داشتیم.

فرماندار ساوجبلاغ نیز این نشست گفت: اکنون یک هزار نفر در ۵۶ واحد تعاونی گلخانه ای شهر جدید مهستان مشغول به کار هستند که تلاش ها بر تامین منابع آب پایدار برای این واحدها معطوف شده است.

محمدرضا البرزی افزود: برای راه اندازی این واحدهای تعاونی گلخانه ای پنج هزار میلیارد ریال سرمایه گذاری شده که نقش مهمی در تولید و اشتغالزایی دارند.

در این نشست مصوب شد شرکت های آبفا و آب منطقه ای از محل ذخیره و صرفه جویی آب در اختیار گلخانه داران شهرجدید مهستان قرار دهند.

آگهی اول - دعوت برای مجمع عمومی عادی سالانه

به اطلاع اعضاء محترم انجمن حمایت از حقوق مصرف کنندگان شهرستان فردیس می رساند مجمع عمومی عادی سالانه انجمن در روز سه شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۳۰ از ساعت ۹ الی ۱۳ در دفتر انجمن واقع در فردیس، مشکین دشت، خیابان شهید هدایتکار، خیابان شهید کشوری، نبش کوچه احسان ۱ پلاک ۱ واحد ۱۲ با دستور جلسه انتخابات هیأت مدیره و بازرس برگزار می گردد.

هر یک از اعضاء محترم انجمن که تمایل دارند داوطلب عضویت در هیأت مدیره و بازرس انجمن حمایت از حقوق مصرف کنندگان شهرستان فردیس باشند می بایست از مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۱۶ لغایت ۱۴۰۲/۰۲/۲۱ شخصاً نسبت به حضور در دفتر انجمن و تکمیل فرم درخواست داوطلبی و ارائه مدارک لازم اقدام نمایند. همچنین برای سهولت تردد اعضای ساکن در شهر فردیس، مراجعه به اداره صنعت، معدن و تجارت شهرستان فردیس واقع در جاده ملارد، منظریه، خیابان ۱۶ متری حافظ، ساختمان ایساکو، طبقه اول و تکمیل فرم درخواست داوطلبی و ارایه مدارک امکانپذیر است.

مدارک لازم جهت ثبت نام داوطلبان عضویت در هیأت مدیره و بازرس:

- تکمیل فرم اعلام داوطلبی
- دو نسخه تصویر برابر با اصل کارت ملی (پشت و رو) و تمام صفحات شناسنامه
- دو نسخه تصویر برابر با اصل آخرین مدرک تحصیلی
- تعداد ۶ قطعه عکس رنگی ۴*۶ پرسنلی
- دو نسخه تصویر برابر با اصل کارت پایان خدمت سربازی یا معافیت دائم برای داوطلبان ذکور
- تصویر سند مالکیت یا اجاره نامه محل اقامت.
- تکمیل و امضاء فرم تعهدنامه حضور منظم در جلسات هیأت مدیره

شرایط لازم جهت داوطلبی عضویت در هیأت مدیره و بازرس طبق اساسنامه:

۱) عضویت در مجمع عمومی انجمن
۲) نداشتن سابقه ورشکستگی به تقصیر یا تقلب
۳) عدم وابستگی به احزاب، سازمانها و گروههای مخالف نظام جمهوری اسلامی ایران
۴) عدم اعتیاد به مواد مخدر و عدم اشتهار به فساد مالی واخلاقی
۵) عدم عضویت در هیات مدیره سازمان‌ها، انجمن‌ها، اتحادیه‌ها و تشکل های تولیدی، توزیعی، خدماتی و صنفی
۶) حداقل مدرک تحصیلی لیسانس و داشتن حداقل سه سال سابقه فعالیت علمی یا تجربی (در شهرستانهایی که به تعداد کافی(هشت نفر) داوطلب لیسانس وجود ندارد دارا بودن فوق‌دیپلم با پنج سال سابقه کار مرتبط در سازمان‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی ملاک می‌باشد. مدرک فوق لیسانس دو سال و دکترا سه سال سابقه فعالیت محسوب می‌شود)
۷) داشتن کارت پایان خدمت سربازی یا معافیت دائم برای داوطلبان ذکور
۸) عدم عضویت در مجمع عمومی موسس و هیات نظارت بر انتخابات انجمن
۹) نداشتن هر گونه سوء پیشینه کیفری مؤثر
۱۰) داوطلب بومی شهرستان محل تقاضا باشد. (متولد شهرستان محل تقاضا بوده و یا حداقل شش ماه متوالی قبل از تسلیم درخواست داوطلبی، در آن شهرستان مقیم باشد، بطوریکه فعالیت حرفه‌ای وی در آن شهرستان متمرکز بوده و اقامت غالب وی در آن شهرستان باشد.

یادداشت

آرمان‌گرایی و اقتصاد

بانک جهانی در تازه‌ترین به‌روزرسانی، نرخ‌های رشد اقتصاد کشورمان در سال‌جاری و سال آینده میلادی را به‌ترتیب ۲درصد و ۱/۸ درصد پیش‌بینی کرده است. پیش از این، صندوق بین‌المللی پول نیز نرخ رشد ۲/۱ درصد و نرخ تورم ۴۰درصد را برای اقتصاد ایران در سال‌جاری تخمین زده بود. این برآوردها -که به‌رغم تمرکز سیاست در سال‌جاری خورشیدی بر افزایش تولید و مهار تورم، چندان نیز دور از واقع نمی‌نماید- نشان می‌دهد که از سویی دست‌یابی به نرخ رشد بالای ۵درصد همچنان آرزویی دست‌نیافتنی برای اقتصاد ایران است و از سوی دیگر، نرخ‌های تورم ۲۰درصد و ۱۵ درصد نیز به خاطرهای برای ایرانیان بدل شده است.

به‌رغم روندهای ذکرشده، پرنفوذترین راهکار ارائه‌شده در فضای عمومی مباحث مرتبط با سیاستگذاری اقتصادی، همچون همیشه، بر مداخله در بازارها و سرکوب قیمت‌ها به عنوان یگانه شیوه مقابله با کاهش قدرت خرید مستمر ایرانیان تمرکز دارد. درست است که هرگونه سود در یک اقتصاد فاقد رشد، تنها بخشی از پیامدهای یک بازی با حاصل‌جمع صفر را نمایش می‌دهد، اما در پیش گرفتن راهکارهای مبتنی بر مداخله در بازار برای مقابله با بازتوزیع منتج از تورم، امکان افزایش حاصل‌جمع بازی (یعنی رشد اقتصادی) و حرکت چرخ‌های اقتصاد در مسیر رو به جلو را ناممکن می‌سازد به بیانی استعاری، راهکار پیشنهادی از سوی مداخله‌گرایان/جمع‌گرایان ذی‌نفوذ وطنی را می‌توان به به‌کارگیری چرخ‌هایی نامدور -چنانچه اصولا بتوان به چنین سازه‌هایی عنوان چرخ اطلاق کرد- برای خروج درشکه اقتصاد ایران از میان مردابی که در آن گرفتار آمده است، تشبیه کرد.

در واقع، همان‌گونه که قوانین حاکم بر حرکت چرخ، قوانینی جهان‌شمول هستند، نظام انگیزشی حاکم بر اقتصاد تولیدی مبتنی بر سازوکار بازار با تورم پایین و اقتصاد غیرتولیدی دستوری با تورم بالا نیز نظام‌هایی همسان هستند. تفاوت در آنجاست که یک‌اقتصاد دستوری با تورم مافا و بالا، از مسیر فراهم‌آوردن فرصت‌های سفته‌بازی، رانت‌جویی و نظایر آن، تصمیم‌های فردی را در کانال‌های غیرتولیدی هدایت می‌کند و چرخ اقتصاد را از حرکت بازمی‌دارد. در نقطه مقابل، در سازوکار بازار آزاد -به‌رغم‌همه‌همه‌جانبه مداخله‌گرایان/جمع‌گرایان به بنیان‌های فردگرایانه آن- تنها یک‌راه برای خلق سود و ثروت موجود خواهد بود: کسب رضایت مصرف‌کنندگان از مسیر تولید و عرضه کالاها و خدمات در پایین‌ترین قیمت و بالاترین کیفیت. در اقتصاد، مفاهیمی تحت‌عنوان قیمت‌غیرواقعی وجود ندارد و آنچه موجود است تمایل آگاهانه و خودخواسته افراد برای مبادله براساس انتظارات عقلایی است که در یک چارچوب (خودانگیخته) تعاملی، بازار و قیمت را شکل می‌دهد.

مروری بر تاریخچه سیاستگذاری اقتصادی در دوره پس از انقلاب -همانند اصلاحات ارزی در دهه ۷۰، تثبیت قیمت‌ها در دهه ۸۰ و نیز داستان متاخر دلار ۴۲۰۰ تومانی و حذف ناگزیر آن- نشان می‌دهد که اختراع چرخ نامدور در دوره حاضر، نه اختراعی نوبافته در ایران پس از انقلاب، بلکه تکراری کمدی و در عین حال ملال‌آور و تاثیرانگیز، از تراژدی تجربه بشری در اداره جوامع براساس دکترین‌های مخالف بازار است. از همین‌رو، نگارنده بر آن است که برای ارائه هرگونه تحلیل و چشم‌اندازی از پویایی‌های اقتصادی در ایران امروز باید اول، به اقتصاد در چارچوب تصویر جامع‌تری از پارادایم اقتصاد سیاسی حاکم بر کشور نگریست و دوم، بر چرایی مانایی این پارادایم و حمایت از آن متمرکز بود؛ چراکه در فقدان تصحیح چنین پارادایمی، سیاست‌های اقتصادی اصلاحی مبتنی بر خرد اقتصادی و نسخه‌های آزموده‌شده بشری نیز در نهایت به سرنوشت تلخ شکست سیاست‌هایی نظیر یکسان‌سازی نرخ ارز، تشکیل صندوق توسعه ملی، اصلاح قیمت‌های حامل انرژی و دهها مورد مشابه منجر می‌شود.

به یاد داشته باشیم که حتی بازخوانی اصل ۴۴ قانون اساسی و به رسمیت شناخته‌شدن نسبی مالکیت بخش خصوصی -به‌رغم اجماع گسترده سیاسی بر آن- در عمل با خوانشی واژگونه به ضد خویش بدل شد و از مسیر ایجاد گروه‌های ذی‌نفع رانت‌جو، نه‌تنها قواعد بازی اقتصاد، بلکه قواعد بازی سیاست را بیش از پیش از آزادی دور کرد. بازی اقتصاد و سیاست و نظام انگیزشی حاکم بر آن، در همه جوامع انسانی با یکدیگر مشابه است: اما قواعد رسمی/غیررسمی حاکم بر این بازی -یعنی نهادها- از جامعه‌ای تا جامعه دیگر تفاوت می‌کند. از این منظر، نیروی پیشران تصمیم‌سازی‌ها در اقتصاد و سیاست ایران امروز را می‌توان در یک عبارت خلاصه کرد: مخالفت مداخله‌گرایان/جمع‌گرایان با سازوکار بازار، مقابله ایشان با خواست آزادی‌های اجتماعی و سیاسی و سرکوب این خواست‌ها و در نهایت، در پیش‌گرفتن سیاست خارجی تقابلی و تزاوجویانه.

این موضوعات امری از سر اتفاق نیست و جملگی از یک آبشخور فکری تغذیه می‌کنند. گرچه مجموعه‌ای از انگارۀهای هنجاری، به‌طور معمول، در مقام نظر از نوعی سازگاری درونی برخوردار هستند و دست‌کم در ریشه‌های اولیه، بر پایه نوعی آرمان‌گرایی خیرخواهانه بنیان گذاشته می‌شوند، اما همین انگارۀها آن هنگام که در مقام عمل به عنوان ابزاری برای حفظ قدرت مورد استفاده قرار می‌گیرند، اول، نمادسازگاری خود با قواعد اثباتی حاکم بر اقتصاد و اجتماع در دنیای واقع را به نمایش می‌گذارند و دوم، در یک فرآیند زمانی، از آنجا که تنها به ابزاری برای تایید تعهد به ساخت قدرت بدل می‌شوند، آنسجام درونی خود را از دست می‌دهند و به پوسته‌ای تهی از آرمان مبدل می‌شوند.

در نقطه مقابل، در یک نظم اجتماعی مبتنی بر خردگرایی، افراد به منزله مصرف‌کننده، تعیین‌کننده آن هستند که چه کالاها و خدماتی، به چه میزان و با چه کیفیتی، از سوی چه کسی، چگونه و کجا تولید و عرضه شود. افراد، همچنین به‌عنوان شهروندان، تعیین‌کننده آن هستند که چه سیاست‌هایی، توسط کدام سیاست‌مدارانی و چگونه به اجرا گذاشته شوند. در یک کلام، پذیرش سازوکار بازار و آزادی اقتصادی، رویه‌ای از نظام‌اندیشگی را نمایش می‌دهد که رویه دیگر آن، یک ساخت سیاسی مبتنی بر دموکراسی نمایندگی و پاسخگویی سیاسی است. با توجه به آنچه گفته شد، چگونگی اداره جوامع انسانی مانند هر نظریه‌ای باید از گذرگاه آزمون و خطا و اصلاح دائمی تصحیح شود؛ در غیراین صورت، ساختارهای اقتصادی و سیاسی، متصلب و ناکارآمد شده و زمینه برای برآمدن تمامیت‌خواهی فراهم می‌شود.

سیاست‌های مبتنی بر اصل خردگرایی، بر پایه رقابت آزاد نگرش‌ها و نه ادعای انحصار حقیقت شکل می‌گیرد. بدیهی است که لازمه دست‌یابی جامعه به سیاست‌های مبتنی بر خردورزی، پذیرش تکثرگرایی سیاسی است. در غیاب رقابت واقعی، سیاست‌های توصیه‌شده از سوی دولت گرایان با تاکید بر اقتصاد متمرکز، برنامه‌ریزی‌شده و دستوری، تنها رفاه اقتصادی را رقابتی می‌کند.

دکتر نوید رئیسی
پژوهشگر اقتصاد سیاسی
Alborz.payam@gmail.com